

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 22. októbra 2020 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti – Pojem ‚technický predpis‘ – Povinnosť členských štátov oznámiť Európskej komisii všetky návrhy technických predpisov – Neuplatniteľnosť neoznámeného technického predpisu voči jednotlivcom – Neuplatniteľnosť na poskytovateľov služieb“

Vo veci C-275/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd, Portugalsko) z 21. marca 2019 a doručený Súdnemu dvoru 2. apríla 2019, ktorý súvisí s konaním:

Sportingbet PLC,

Internet Opportunity Entertainment Ltd

proti

Santa Casa da Misericórdia de Lisboa,

za účasti:

Sporting Clube de Braga,

Sporting Clube de Braga – Futebol SAD,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory N. Piçarra, sudcovia S. Rodin (spravodajca) a K. Jürimäe,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. júna 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Sportingbet PLC, v zastúpení: B. Mendes a S. Ribeiro Mendes, advogados,
- Internet Opportunity Entertainment Ltd, v zstúpení: L. Marçal a M. Mendes Pereira, advogados,

* Jazyk konania: portugálčina.

- Santa Casa da Misericórdia de Lisboa, v zastúpení: S. Estima Martins, T. Alexandre a P. Faria, advogados,
- portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes, J. Gomes de Almeida, A. Pimenta, P. Barros da Costa a A. Silva Coelho, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: L. Van den Broeck, M. Jacobs a C. Pochet, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci P. Vlaemminck a R. Verbeke, advocaten,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Braga da Cruz a M. Jáuregui Gómez, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 bodu 11 a článku 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 204, 1998, s. 37; Mim. vyd. 13/020, s. 37), zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla 1998 (Ú. v. ES L 217, 1998, s. 18; Mim. vyd. 13/021, s. 8) (ďalej len „smernica 98/34“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Sportingbet PLC a Internet Opportunity Entertainment Ltd (ďalej len „IOE“) a Santa Casa da Misericórdia de Lisboa (ďalej len „Santa Casa“) vo veci zákonnosti prevádzkovania hazardných a lotériových hier prostredníctvom spoločností Sportingbet a IOE, ako aj propagácie tejto činnosti v Portugalsku.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 83/189

- 3 Článok 1 smernice Rady 83/189/EHS z 28. marca 1983 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 109, 1983, s. 8), zmenenej smernicou Rady 88/182/EHS z 22. marca 1988 (Ú. v. ES L 81, 1988, s. 75) (ďalej len „smernica 83/189“), stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

1. „technická špecifikácia“ je špecifikácia obsiahnutá v dokumente stanovujúcom charakteristiky, ktoré sa od výrobku vyžadujú, ako je napríklad stupeň kvality, funkčnosť, bezpečnosť alebo rozmery vrátane požiadaviek vzťahujúcich sa na výrobok z hľadiska terminológie, symbolov, skúšania a skúšobných metód, balenia, označovania alebo štitkovania, ako aj výrobných metód a postupov používaných v súvislosti s poľnohospodárskymi výrobkami podľa článku 38 ods. 1 Zmluvy, výrobkami určenými na spotrebu pre ľudí a zvieratá a liekmi...;

...

5. „technický predpis“ znamená technické špecifikácie vrátane príslušných správnych opatrení, dodržiavanie ktorých je v prípade predaja alebo používania v členskom štáte alebo na väčšej časti jeho územia *de iure* alebo *de facto* povinné, s výnimkou opatrení stanovených miestnymi orgánmi;

...“ [neoficiálny preklad]

- 4 Článok 8 ods. 1 tejto smernice znie:

„Členské štáty ihneď oznámia Komisii každý návrh technického predpisu, okrem prípadov, keď ide len o úplné prebratie znenia medzinárodnej alebo európskej normy, kedy postačuje jednoduchá informácia o predmetnej norme; Komisii zasielajú aj stručnú informáciu o dôvodoch, pre ktoré je potrebné prijatie takéhoto technického predpisu, ak tieto dôvody nie sú zrejmé priamo z návrhu. ...

...“ [neoficiálny preklad]

Smernica 98/34

- 5 Článok 1 smernice 98/34 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

2. „služba“; je každá služba poskytovaná informačnou spoločnosťou, to jest každá služba, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb.

Na účely tejto definície:

- „na diaľku“; znamená, že služba sa poskytuje bez toho, aby pri tom boli obe strany súčasne prítomné,
- „služba poskytovaná elektronicky“; znamená, že služba sa z miesta pôvodu odošle a na mieste určenia prijíma prostredníctvom elektronického zariadenia, určeného na spracovávanie (vrátane digitálneho komprimovania) a uskladňovanie údajov a je úplne vysielaná, prenášaná a prijímaná po drôte, prostredníctvom rádiových vln, optickým spôsobom, alebo inými elektromagnetickými prostriedkami,
- „na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“; znamená, že služba sa prostredníctvom prenosu údajov poskytuje na individuálnu žiadosť.

...

3. „technická špecifikácia“ je špecifikácia obsiahnutá v dokumente upravujúcom charakteristiky, ktoré sa od výrobku vyžadujú, ako je napríklad stupeň kvality, funkčnosť, bezpečnosť a rozmery, vrátane požiadaviek vzťahujúcich sa na výrobok z hľadiska názvu, pod ktorým sa predáva, a tiež terminológie, symbolov, skúšania a skúšobných metód, balenia, označovania alebo štítkovania a postupov posudzovania zhody.

...

4. „iné požiadavky“ sú požiadavky iné ako technická špecifikácia; sú kladené na výrobok s cieľom ochrany najmä spotrebiteľov alebo životného prostredia a ovplyvňujú životnosť výrobku po jeho uvedení na trh. Ide o požiadavky, ako sú podmienky používania, opätovného používania a spotreby alebo zneškodňovania v prípadoch, v ktorých môžu mať takéto podmienky významný vplyv na zloženie alebo povahu výrobku alebo na jeho odbyt.
5. „pravidlá vzťahujúce sa na služby“ sú požiadavky všeobecnej povahy, ktoré sa vzťahujú na zriaďovanie a vykonávanie služieb v zmysle bodu 2, najmä ustanovenia týkajúce sa poskytovateľa služby, služieb ako takých a ich príjemcu a vylučujúce všetky pravidlá netýkajúce sa špecificky služieb tak, ako sú definované v tomto bode.

...

Na účely tejto definície:

- sa pravidlo považuje za pravidlo osobitne určené pre služby informačnej spoločnosti vtedy, ak so zreteľom na jeho dôvodovú správu a jej [jeho] vykonávaciu časť je špecifickým cieľom a zámerom všetkých alebo niektorých z jeho ustanovení regulovanie takýchto služieb, vykonávané explicitným a cieleným spôsobom,
- sa pravidlo nepovažuje za pravidlo osobitne určené pre služby informačnej spoločnosti vtedy, ak tieto služby ovplyvňuje iba nepriamym alebo náhodným spôsobom.

...

11. „technický predpis“; sú technické špecifikácie a ďalšie požiadavky alebo pravidlá o službách vrátane príslušných správnych opatrení, dodržiavanie ktorých je v prípade predaja, poskytovania služieb, zariadenia poskytovateľa alebo používania služby v členskom štáte alebo na väčšej časti jeho územia *de facto* alebo *de iure* povinné, ako aj zákony, predpisy alebo administratívne opatrenia, okrem tých, ktoré sú uvedené v článku 10, ktoré zakazujú výrobu, dovoz, predaj alebo používanie výrobku alebo zakazujúce poskytovanie alebo používanie služby alebo usadenie sa subjektu v členskom štáte ako poskytovateľa služby.

...“

- 6 Článok 8 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty okamžite oznámia Komisii, s výhradou článku 10, všetky návrhy technických predpisov; okrem tých prípadov, keď návrh technického predpisu obsahuje iba prenos [prebratie – *neoficiálny preklad*] medzinárodnej alebo európskej normy a keď postačí informácia o príslušnej norme. Členské štáty oznámia Komisii aj dôvody, pre ktoré je uzákonenie takéhoto technického predpisu potrebné, keď to nebude zjavné už z návrhu technického predpisu.

Ak to bude potrebné a ak sa tak neurobilo už pri predbežnom oznámení, členské štáty budú súčasne oznamovať aj znenie základných zákonných alebo právnych ustanovení, ktoré sa predmetnej veci priamym a zásadným spôsobom týkajú, a ich znalosť bude potrebná na posúdenie dopadu návrhu technického predpisu.

...“

Smernica 98/48

7 Odôvodnenia 7 a 8 smernice 98/48 stanovujú:

- „(7) keďže existujúce vnútroštátne pravidlá a predpisy, ktoré sa vzťahujú na v súčasnosti dostupné služby, musí byť možné prispôbiť tak, aby sa pri tom zohľadnili nové služby informačnej spoločnosti, a to buď s cieľom zabezpečenia lepšej ochrany verejného záujmu, alebo na druhej strane s cieľom zjednodušenia týchto pravidiel a predpisov v tých prípadoch, keď ich používanie nie je úmerné cieľom, ktoré sledujú;
- (8) keďže bez koordinácie na úrovni spoločenstva by takáto predvídateľná regulačná aktivita mohla na národnej úrovni spôsobovať obmedzovanie voľného pohybu služieb a slobody usadiť sa, čo by potom viedlo k opätovnému rozdrobeniu vnútorného trhu, nadmernej regulácii a nesúlodom v predpisovej oblasti“.

Portugalské právo

- 8 Decreto-Lei n.º 422/89 (zákonný dekrét č. 422/89) z 2. decembra 1989 (*Diário da República* I, série I-A, č. 277 z 2. decembra 1989), v znení Decreto-Lei n.º 10/95 (zákonný dekrét č. 10/95) z 19. januára 1995 (ďalej len „zákonný dekrét č. 422/89“), vo svojom článku 3, nazvanom „Herné zóny“, stanovuje:

„1 – Prevádzkovanie a hranie hazardných alebo lotériových hier je povolené len v kasínach, ktoré sa nachádzajú v trvalých alebo dočasných herných zónach, ktoré ustanovuje zákonný dekrét, alebo mimo nich v prípadoch vymenovaných v článkoch 6 až 8.

2 – Na prevádzkovanie a hranie hazardných alebo lotériových hier sa vytvárajú herné zóny na Azorských ostrovoch, v Algarve, Espinho, Estoril, Figueira da Foz, Funchal, Porto Santo, Póvoa de Varzim, Tróia a Vidago-Pedras Salgadas.

3 – Minimálna vzdialenosť na ochranu pred konkurenciou medzi kasínami v herných zónach sa v jednotlivom prípade určí vo vykonávacej vyhláške, ktorá definuje podmienky udelenia každej koncesie.

4 – Na základe povolenia príslušného člena vlády po vypočutí Inspecção-Geral de Jogos [Generálna herná inšpekcia] môžu koncesionári herných zón rozhodnúť o prevádzkovaní binga v herniach, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené právnymi predpismi, ktoré podliehajú rovnakému režimu ako kasína, ale sú mimo nich, pokiaľ sa tieto herne nachádzajú na území obce, kde sú aj uvedené kasína.“

- 9 Článok 6 tohto zákonného dekrétu, nazvaný „Prevádzkovanie hier na palubách lodí alebo lietadiel“, stanovuje:

„1 – Člen vlády pre cestovný ruch môže na určitú dobu po vypočutí generálnej hernej inšpekcie a Direcção-Geral do Turismo [Generálne riaditeľstvo pre cestovný ruch] povoliť prevádzkovanie a vykonávanie hazardných alebo lotériových hier na palubách lietadiel alebo lodí registrovaných v Portugalsku, ak sa nachádzajú mimo vnútroštátneho územia.

2 – Prevádzkovaním činnosti uvedenej v predchádzajúcom odseku možno poveriť len podniky, ktoré sú vlastníkami alebo nájomcami tuzemských lietadiel alebo lodí, alebo podniky, ktorým bola udelená koncesia pre herné zóny, s ich povolením.

3 – Prevádzkovanie a vykonávanie hazardných alebo lotériových hier povolených v súlade s týmto článkom sa spravuje pravidlami stanovenými pre ich uskutočňovanie v kasínach; Príslušný člen vlády stanoví vyhláškou osobitné podmienky, ktoré sa musia dodržiavať.“

- 10 Článok 7 uvedeného zákonného dekrétu, nazvaný „Prevádzkovanie iných hier, ako sú stolové hry a výherné automaty mimo kasín“, stanovuje:

„1 – Pri podujatiach vyššieho turistického významu môže príslušný člen vlády po vypočutí Generálnej hernej inšpekcie a Generálneho riaditeľstva pre cestový ruch povoliť prevádzkovanie a vykonávanie iných než stolových hier mimo kasín.

2 – Na miestach, ktoré slúžia prevažne na účely cestovného ruchu, môže príslušný člen vlády po vypočutí Generálnej hernej inšpekcie a Generálneho riaditeľstva pre cestový ruch povoliť prevádzkovanie a vykonávanie lotériových alebo hazardných hier pomocou automatov v hotelových alebo doplnkových zariadeniach, ktorých vlastnosti a rozmery stanoví vykonávací predpis.

3 – Povolenia uvedené v predchádzajúcich odsekoch možno udeliť len podniku, ktorý je držiteľom koncesie pre hernú zónu a ktorého kasíno sa nachádza vzdušnou čiarou najbližšie k miestu prevádzkovania, bez toho, aby bol dotknutý článok 3 ods. 3.

4 – Prevádzkovanie a prax hier za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch sa spravuje pravidlami stanovenými pre ich uskutočňovanie v kasínach; vyhláškou sa stanovujú osobitné podmienky, ktoré sa musia dodržiavať.“

- 11 Článok 8 toho istého zákonného dekrétu, nazvaný „Hra bingo“, stanovuje:

„Mimo územia obcí, v ktorých sú umiestnené kasína, a susedných obcí sa prevádzkovanie a vykonávanie hry bingo môže uskutočňovať aj v osobitných herniach za podmienok stanovených v uplatniteľných osobitných predpisoch.“

- 12 Článok 9 zákonného dekrétu č. 422/89 s názvom „Režim koncesií“ stanovuje:

„Právo na prevádzkovanie hazardných alebo lotériových hier je vyhradené štátu a môžu ho vykonávať len podniky založené vo forme akciových spoločností, ktorým vláda udelí príslušnú koncesiu na základe administratívnej zmluvy, s výnimkou prípadov uvedených v článku 6 ods. 2“

- 13 Decreto-Lei n.º 282/2003 (zákonný dekrét č. 282/2003) z 8. novembra 2003 (*Diário da República* I, série A, č. 259 z 8. novembra 2003) vo svojom článku 2 s názvom „Pôsobnosť“ stanovuje:

„Činnosť uvedenú v predchádzajúcom článku vykonáva na celom území štátu, vrátane rádiokomunikačného priestoru, terestriálneho analógového a digitálneho frekvenčného spektra a internetu, ako aj akýchkoľvek iných verejných telekomunikačných sietí, výhradne Santa Casa... prostredníctvom svojho Departamento de Jogo [oddelenie pre hry] v súlade s Decreto-Lei n.º 322/91 (zákonný dekrét č. 322/91) z 26. augusta 1991.“

- 14 Článok 3 zákonného dekrétu č. 282/2003, nazvaný „Zmluva o hre“, stanovuje:

„1 – Zmluva o hre sa uzatvára priamo medzi hráčom a oddelením pre hry Santa Casa... s účasťou sprostredkovateľov alebo bez ich účasti.

2 – Zmluvou o hre sa rozumie zmluva, na základe ktorej jedna zo zmluvných strán po zaplatení určitej sumy získa čísla alebo tipy, za ktoré dostane ako protihodnotu možnosť získať od druhej zmluvnej strany výhru s pevnou alebo pohyblivou výškou v závislosti od výsledku operácie, ktorá je založená výlučne alebo predovšetkým na náhode, a to v súlade s vopred stanovenými pravidlami.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 Sportingbet je spoločnosťou, ktorá elektronickými prostriedkami prevádzkuje hazardné hry, hry im podobné, kurzové stávky a lotérie. Táto spoločnosť vlastní internetovú stránku „www.sportingbet.com“, ktorá užívateľom ponúka možnosť zúčastniť sa tohto druhu hier. Existuje portugalská jazyková verzia tejto stránky, ktorá sa automaticky zobrazí všetkým užívateľom nachádzajúcim sa v Portugalsku.
- 16 IOE je spoločnosť spravujúca internetovú stránku „www.sportingbet.com“, ktorú riadne splnomocnila Sportingbet.
- 17 Sportingbet udelila spoločnosti IOE povolenie na to, aby v jej mene zaregistrovala a v jej prospech užívala domény „sportingbet.com“ a „sportingbetplc.com“, ako aj ochranné známky Global Sportsbook & Casino sportingbet a sportingbet.
- 18 Santa Casa je nezisková verejnoprospešná právnická osoba, ktorá vykonáva činnosti vo verejnom záujme. Portugalská republika jej priznala výlučné právo prevádzkovať spoločenské hry a organizovať kurzové stávky, najmä elektronickými prostriedkami.
- 19 Sporting Clube de Braga (ďalej len „SC Braga“) je športový klub, ktorý je členom športových súťaží vo viacerých oblastiach, napríklad vo futbale.
- 20 Sporting Clube de Braga – Futebol SAD (ďalej len „SC Braga SAD“) je spoločnosť založená na správu profesionálneho futbalu SC Braga, ktorého tím bol v sezóne 2006/2007 účastníkom portugalskej najvyššej profesionálnej futbalovej súťaže.
- 21 IOE a SC Braga SAD uzavreli sponzorskú zmluvu pre športové sezóny 2006/2007 a 2007/2008, ktorej predmetom bola reklama a podpora činnosti spoločnosti Sportingbet. Táto reklamná kampaň, ktorú vypracovali SC Braga a SC Braga SAD, stanovovala šírenie loga spoločnosti Sportingbet, ako aj obrázku s nápisom „www.sportingbet.com“. Tieto obrázky boli zverejnené na internetovej stránke SC Braga, pričom obsahovali priamy odkaz na internetovú stránku spoločnosti Sportingbet. Okrem toho profesionálny futbalový klub SC Braga umiestnil logo spoločnosti Sportingbet na svoje vybavenie počas priateľského zápasu.
- 22 Santa Casa podala proti SC Braga, SC Braga SAD, spoločnostiam Sportingbet a IOE žalobu, ktorou sa domáhala najmä určenia neplatnosti uvedenej sponzorskej zmluvy, vyhlásenia činnosti spoločnosti Sportingbet v Portugalsku za protiprávnú, ako aj reklamy na túto činnosť, uložiť tejto spoločnosti povinnosť, aby sa zdržala prevádzkovania lotérií a kurzových stávok v Portugalsku, zakázala žalovaným akúkoľvek reklamu alebo propagáciu internetovej stránky „www.sportingbet.com“ a aby im bola uložená povinnosť zaplatiť jej náhradu škody spôsobenej protiprávnou činnosťou.
- 23 V prvostupňovom konaní bol vydaný rozsudok, ktorým sa čiastočne vyhovel žalobe Santa Casa. V tejto súvislosti sa okrem iného rozhodlo, že sa v celom rozsahu vyhovie prvým trom návrhom Santa Casa uvedeným v predchádzajúcom bode, rovnako aj štvrtému formulovanému návrhu, ale len vo vzťahu k spoločnostiam Sportingbet a IOE, a nevyhovie sa návrhu na náhradu škody podanému žalobkyňou.
- 24 Sportingbet a IOE podali proti prvostupňovému rozsudku odvolanie na Tribunal da Relação de Guimarães (Odvolací súd Guimarães, Portugalsko). Rozsudkom zo 7. apríla 2016 však tento súd potvrdil prvostupňový rozsudok.
- 25 Sportingbet a IOE z tohto dôvodu podali na vnútroštátny súd dovolanie, v ktorom navrhovali zrušenie tohto rozsudku. IOE tiež navrhla, aby Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd, Portugalsko) predložil Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania.

- 26 Rozhodnutím zo 16. marca 2017 vnútroštátny súd rozhodol položiť Súdnemu dvoru desať prejudiciálnych otázok. Svojou ôsmou až desiatou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa technické predpisy stanovené právnou úpravou členského štátu, akými sú zákonné dekréty č. 422/89 a 282/2003, ktoré tento štát neoznámil Komisii, uplatňujú na jednotlivcov.
- 27 Súdny dvor uznesením z 19. októbra 2017, Sportingbet a Internet Opportunity Entertainment (C-166/17, neuverejnené, EU:C:2017:790), považoval ôsmu až desiatu otázku za zjavne neprípustnú z dôvodu, že nie je schopný odpovedať na tieto otázky vzhľadom na neexistenciu informácií potrebných na požadovaný výklad práva Únie.
- 28 IOE navrhla, aby otázky, ktoré boli predmetom ôsmej až desiatej otázky položenej vo veci, v ktorej bolo vydané uvedené uznesenie, boli znovu predložené Súdnemu dvoru, ale aby sa tento raz zahrnuli skutočnosti, ktoré chýbali v predchádzajúcom návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Santa Casa navrhla zamietnuť tento nový návrh.
- 29 Vnútroštátny súd sa domnieva, že uvedené otázky sú naďalej nevyhnutné na vyriešenie sporu vo veci samej a že odpoveď na ne zostáva neistá.
- 30 Podľa vnútroštátneho súdu totiž stále pretrváva otázka, či sa článok 1 ods. 11 smernice 98/34 má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, na základe ktorej výhradné právo organizovať a prevádzkovať lotérie a športové stávky na celom vnútroštátnom území pokrýva všetky elektronické komunikačné prostriedky, najmä internet, predstavuje „technický predpis“ v zmysle tohto ustanovenia. Tento súd sa rovnako ako žalobkyne vo veci samej domnieva, že podľa článku 8 ods. 1 smernice 98/34 by z kladnej odpovede na túto otázku vyplývala povinnosť dotknutého členského štátu oznámiť Komisii relevantné vnútroštátne ustanovenia, ako aj technické predpisy, pretože v opačnom prípade nie sú tieto ustanovenia uplatniteľné na jednotlivcov.
- 31 Za týchto okolností Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. [Portugalská republika] neoznámila... Komisii technické predpisy stanovené v [zákonnom dekréte č. 422/89...]; majú sa tieto predpisy, konkrétne články 3... a 9 [tohto dekrétu] považovať za neuplatniteľné a môžu sa jednotlivci tejto neuplatniteľnosti dovolávať?
2. Portugalská republika] neoznámila... Komisii technické predpisy stanovené v zákonnom dekréte č. 282/2003...; znamená to v dôsledku toho, že tieto predpisy, konkrétne články 2 a 3 [tohto dekrétu], nemožno uplatniť na poskytovateľov služieb v Portugalsku?“

O prejudiciálnych otázkach

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 32 Santa Casa a belgická vláda tvrdia, že položené otázky sú neprípustné z dôvodu, že IOE je spoločnosťou so sídlom v treťom štáte, konkrétne v Antigua a Barbuda, a že sa ako taká nemôže dovolávať základných slobôd, a teda ani smernice 98/34. Táto spoločnosť sa totiž ako jediná zo žalobkýň vo veci samej opiera o argumenty súvisiace s prejudiciálnymi otázkami.
- 33 Je potrebné pripomenúť, že prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý nesie zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní na účel vydania svojho rozsudku, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru (rozsudok z 19. decembra 2019, Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, bod 55, ako aj citovaná judikatúra).

- 34 Z toho vyplýva, že pre otázky položené vnútroštátnymi súdmi platí prezumpcia relevantnosti a že Súdny dvor môže odmietnuť rozhodovať o týchto otázkach len vtedy, ak sa javí, že požadovaný výklad nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na uvedené otázky (rozsudok z 19. decembra 2019, Junqueras Vies, C-502/19, EU:C:2019:1115, bod 56 a citovaná judikatúra).
- 35 V prejednávanej veci, ako bolo pripomenuté v bode 29 tohto rozsudku, vnútroštátny súd uviedol, že požadovaný výklad práva Únie, a najmä ustanovení smernice 98/34 je nevyhnutný na vyriešenie sporu, ktorý prejednáva. Vnútroštátny súd sa totiž svojimi otázkami v podstate snaží zistiť, či ustanovenia vnútroštátneho práva uvedené v týchto otázkach, ktoré zakotvujú výlučné právo organizovať a prevádzkovať lotérie a kurzové stávky na celom vnútroštátnom území, ktoré sa vzťahujú na všetky elektronické komunikačné prostriedky, najmä internet, patria do pôsobnosti tejto smernice. V prípade kladnej odpovede sa pýta na dôsledky, ktoré treba vyvodiť v prípade, že tieto ustanovenia spadajú pod pojem „technický predpis“ v zmysle článku 1 bodu 11 uvedenej smernice.
- 36 Za týchto podmienok vzhľadom na judikatúru citovanú v bode 34 tohto rozsudku, tvrdenia predložené Santa Casa a belgickou vládou, ktoré sa týkajú skôr uplatniteľnosti tej istej smernice na spor vo veci samej, a teda merita prejednávanej veci, sú teda irelevantné na účely vyvrátenia prezumpcie relevantnosti otázok položených vnútroštátnym súdom.
- 37 V dôsledku toho sú prejudiciálne otázky prípustné.

Úvodné pripomienky

- 38 Treba uviesť, že prvá a druhá otázka vnútroštátneho súdu sa týkajú ustanovení zákonných dekrétov č. 422/89 a 282/2003.
- 39 Vzhľadom na dátumy nadobudnutia účinnosti na jednej strane týchto dekrétov a na druhej strane smerníc 83/189 a 98/34 treba prvú prejudiciálnu otázku chápať z hľadiska ustanovení smernice 83/189 a druhú z hľadiska ustanovení smernice 98/34.

O prvej otázke

- 40 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 bod 5 smernice 83/189 vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že právo na prevádzkovanie hazardných hier je vyhradené štátu a môžu ho vykonávať len podniky založené formou akciových spoločností, ktorým dotknutý členský štát udelí príslušnú koncesiu a ktorá stanovuje podmienky a zóny výkonu tejto činnosti, predstavuje „technický predpis“ v zmysle tohto ustanovenia. Prípadne sa pýta, či skutočnosť, že táto právna úprava nebola oznámená Komisii v súlade s článkom 8 ods. 1 tejto smernice, má za následok nemožnosť uplatnenia uvedenej právnej úpravy voči jednotlivcom.
- 41 Podľa článku 1 bodu 5 smernice 83/189 technický predpis treba chápať tak, že sa vzťahuje na technické špecifikácie vrátane príslušných správnych opatrení, dodržiavanie ktorých je v prípade predaja alebo používania v členskom štáte alebo na väčšej časti jeho územia *de iure* alebo *de facto* povinné, s výnimkou opatrení stanovených miestnymi orgánmi. Podľa článku 8 smernice 83/189 členské štáty okamžite oznámia Komisii všetky návrhy technických predpisov.
- 42 Podľa článku 1 bodu 1 smernice 83/189 „technická špecifikácia“ v zmysle tejto smernice predstavuje špecifikáciu obsiahnutú v dokumente stanovujúcom charakteristiky, ktoré sa od výrobku vyžadujú, ako je napríklad stupeň kvality, funkčnosť, bezpečnosť alebo rozmery vrátane požiadaviek vzťahujúcich sa

na výrobok z hľadiska terminológie, symbolov, skúšania a skúšobných metód, balenia, označovania alebo štítkovania (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. marca 2001, van der Burg, C-278/99, EU:C:2001:143, bod 20).

- 43 Keďže články 3 a 9 zákonného dekrétu č. 422/89 stanovujú režim koncesií na prevádzkovanie hazardných alebo lotériových hier, ako aj podmienky a zóny výkonu tejto činnosti, nezdá sa, že by sa uvedené ustanovenia týkali požadovaných znakov výrobku v zmysle článku 1 bodu 1 smernice 83/189, takže ich nemožno kvalifikovať ako „technické predpisy“ v zmysle článku 1 bodu 5 tejto smernice.
- 44 Za týchto podmienok treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 1 bod 5 smernice 83/189 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že právo na prevádzkovanie hazardných hier je vyhradené štátu a môžu ho vykonávať len podniky založené formou akciových spoločností, ktorým dotknutý členský štát udelí príslušnú koncesiu a ktorá stanovuje podmienky a zóny výkonu tejto činnosti, nepredstavuje „technický predpis“ v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej otázke

- 45 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 bod 11 smernice 98/34 v spojení s článkom 1 bodom 5 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že výlučné prevádzkovanie určitých hazardných hier, ktorým je poverený verejnoprávny subjekt, na celom vnútroštátnom území zahŕňa prevádzkovanie určitých hazardných hier na internete, predstavuje „technický predpis“ v zmysle prvého z týchto ustanovení. Prípadne sa pýta, či skutočnosť, že táto právna úprava nebola oznámená Komisii v súlade s článkom 8 ods. 1 uvedenej smernice, má za následok nemožnosť uplatnenia uvedenej právnej úpravy voči jednotlivcom.
- 46 Treba pripomenúť, že pojem „technický predpis“ sa vzťahuje na po prvé „technickú špecifikáciu“ v zmysle článku 1 bodu 3 tejto smernice, po druhé „iné požiadavky“, tak ako sú definované v článku 1 bode 4 uvedenej smernice, po tretie „pravidlá vzťahujúce sa na služby“ uvedené v článku 1 bode 5 tej istej smernice a po štvrté „zákony, predpisy alebo administratívne opatrenia členských štátov, ktoré zakazujú výrobu, dovoz, uvedenie na trh alebo používanie výrobku, alebo zakazujú poskytovanie alebo používanie služby alebo usadenie sa subjektu v členskom štáte ako poskytovateľa služby“ v zmysle článku 1 bodu 11 smernice 98/34 (rozsudok z 26. septembra 2018, Van Gennip a i., C-137/17, EU:C:2018:771, bod 37).
- 47 Podľa článku 1 bodu 5 uvedenej smernice „pravidlá vzťahujúce sa na služby“ znamenajú akúkoľvek požiadavku všeobecnej povahy, ktorá sa vzťahuje na vykonávanie služieb uvedených v článku 1 bode 2 tej istej smernice, ktoré zahŕňajú „každ[ú] služb[u] poskytovan[ú] informačnou spoločnosťou, to jest každ[ú] služb[u], ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služieb“.
- 48 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že ustanovenia týkajúce sa zákazu ponúkať hazardné hry na internete, výnimky z tohto zákazu, obmedzenia možnosti ponúkať športové stávky na internete, ako aj zákaz šíriť reklamu na hazardné hry na internete môžu byť kvalifikované ako „pravidlá, vzťahujúce sa na služby“ v zmysle článku 1 bodu 5 smernice 98/34 v rozsahu, v akom sa týkajú „služby informačnej spoločnosti“ v zmysle článku 1 bodu 2 tejto smernice (pozri analogicky rozsudok zo 4. februára 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, bod 75).
- 49 V prejednávanej veci sa však pravidlá stanovené v článkoch 2 a 3 zákonného dekrétu č. 282/2003 týkajú osobitne služieb informačnej spoločnosti. Okrem toho z dôvodu pridelenia výlučného práva na prevádzkovanie hazardných hier na internete v prospech Santa Casa tieto ustanovenia zakazujú poskytovanie týchto služieb všetkým hospodárskym subjektom, s výnimkou tohto verejnoprávneho subjektu.

- 50 V dôsledku toho takéto ustanovenia patria do štvrtej kategórie, na ktorú sa vzťahuje pojem „technický predpis“ uvedený v článku 1 bode 11 smernice 98/34, a to „právne predpisy... zakazujúce poskytovanie... služby“.
- 51 Takýto výklad je v súlade s cieľom tejto smernice, ako vyplýva z odôvodnení 7 a 8 smernice 98/48, ktorou bola zmenená smernica 98/34, prispôbiť existujúce vnútroštátne právne úpravy novým službám informačnej spoločnosti a vyhnúť sa obmedzeniam voľného pohybu služieb a slobody usadiť sa vedúcim k opätovnému rozdrobeniu vnútorného trhu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Falbert a i., C-255/16, EU:C:2017:983, bod 34).
- 52 Pokiaľ ide o otázku, či články 2 a 3 zákonného dekrétu č. 282/2003 mali byť pred ich prijatím oznámené Komisii na základe článku 8 ods. 1 prvého pododseku smernice 98/34, treba pripomenúť, že povinnosť stanovená v tomto ustanovení, a to že členské štáty oznámia Komisii všetky návrhy technických predpisov, bola už stanovená v článku 8 ods. 1 smernice 83/189, rovnako ako sankcia neuplatniteľnosti neoznámených technických predpisov (rozsudok z 1. februára 2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, body 35 a 36).
- 53 Oznamovacia povinnosť stanovená v článku 8 ods. 1 prvom pododseku smernice 98/34 totiž predstavuje základný prostriedok na uskutočnenie kontroly Európskej únie zameranej na ochranu voľného pohybu služieb a slobody usadiť sa (pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. decembra 2017, Falbert a i., C-255/16, EU:C:2017:983, bod 34). Nesplnenie tejto povinnosti predstavuje teda podstatnú procesnú vadu prijímaní dotknutých technických predpisov a vedie k neuplatniteľnosti týchto predpisov, takže ich nemožno uplatňovať voči jednotlivcom (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 4. februára 2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, bod 67, ako aj z 1. februára 2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, bod 36 a citovanú judikatúru). Tí sa môžu dovolávať tejto neuplatniteľnosti na vnútroštátnom súde, ktorému prináleží, aby odmietol uplatniť technický predpis, ktorý nebol oznámený v súlade so smernicou 98/34 (rozsudok z 10. júla 2014, Ivansson a i., C-307/13, EU:C:2014:2058, bod 48).
- 54 Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že vzhľadom na to, že technické predpisy stanovené v článkoch 2 a 3 zákonného dekrétu č. 282/2003 neboli oznámené Komisii v súlade so smernicou 98/34, nemožno ich použiť a v dôsledku toho uplatniť voči jednotlivcom. V tejto súvislosti je na rozdiel od toho, čo tvrdia Santa Casa a belgická vláda, irelevantné, že hospodársky subjekt sa môže dovolávať základných slobôd alebo tejto smernice.
- 55 Za týchto podmienok treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 1 bod 11 smernice 98/34 v spojení s článkom 1 bodom 5 tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že výlučné prevádzkovanie určitých hazardných hier, ktorým je poverený verejnoprávny subjekt, na celom vnútroštátnom území zahŕňa prevádzkovanie určitých hazardných hier na internete, predstavuje „technický predpis“ v zmysle prvého z týchto ustanovení, ktorý, pokiaľ nebol oznámený Komisii v súlade s článkom 8 ods. 1 tejto smernice, spôsobuje, že túto právnu úpravu nemožno uplatňovať voči jednotlivcom.

O trovách

- 56 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. Článok 1 bod 5 smernice Rady 83/189/EHS z 28. marca 1983 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, zmenenej smernicou Rady 88/182/EHS z 22. marca 1988, sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že právo na prevádzkovanie hazardných hier je vyhradené štátu, a môžu ho vykonávať len podniky založené formou akciových spoločností, ktorým dotknutý členský štát udelí príslušnú koncesiu a ktorá stanovuje podmienky a zóny výkonu tejto činnosti, nepredstavuje „technický predpis“ v zmysle tohto ustanovenia.
2. Článok 1 bod 11 smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov, ako aj pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti, zmenenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/48/ES z 20. júla 1998, v spojení s článkom 1 bodom 5 tejto smernice v znení zmien sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že výlučné prevádzkovanie určitých hazardných hier, ktorým je poverený verejnoprávny subjekt, na celom vnútroštátnom území zahŕňa prevádzkovanie určitých hazardných hier na internete, predstavuje „technický predpis“ v zmysle prvého z týchto ustanovení, ktorý, pokiaľ nebol oznámený Európskej komisii v súlade s článkom 8 ods. 1 uvedenej smernice v znení zmien, spôsobuje, že túto právnu úpravu nemožno uplatňovať voči jednotlivcom.

Podpisy